

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL NACIONALINĖS JAUNIMO POLITIKOS 2020 METŲ VEIKSMŲ PLANO
PATVIRTINIMO**

2020 m. kovo 18 d. Nr. A1-229

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 17 d. nutarimu Nr. 892 „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“ 7.10 papunkčiu, Strateginio planavimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 „Dėl Strateginio planavimo metodikos patvirtinimo“ 4.3.4 papunkčiu, įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“ 1.6.4 papunktį:

1. T v i r t i n u Nacionalinės jaunimo politikos 2020 metų veiksmų planą (toliau – Veiksmų planas).

2. R e k o m e n d o j u savivaldybėms dalyvauti įgyvendinant Veiksmų planą ir iš savivaldybių biudžetų skirti lėšų jo priemonėms įgyvendinti.

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro
2020 m. kovo 18 d. įsakymu
Nr. A1-229

NACIONALINĖS JAUNIMO POLITIKOS 2020 METŲ VEIKSMŲ PLANAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Nacionalinės jaunimo politikos 2020 metų veiksmų planas (toliau – Veiksmų planas) numato Nacionalinės jaunimo politikos įgyvendinimo tikslus, uždavinius, priemones, kokybinius ir kiekybinius vertinimo kriterijus.

2. Veiksmų plano tikslas – nustatyti priemones, skirtas jaunimo politikos įgyvendinimui stiprinti nacionaliniu mastu, užtikrinant tarpžinybinį bendradarbiavimą tarp viešojo, privataus ir nevyriausybinių sektorių, sukurti infrastruktūrą, reikalingą darniai, faktais ir žiniomis grįstai jaunimo politikai įgyvendinti.

3. Veiksmų plane vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatyme, Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatyme, Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. A1-416 „Dėl Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo tvarkos aprašo“, Atvirų jaunimo centrų veiklos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. A1-570 „Dėl Atvirų jaunimo centrų veiklos aprašo patvirtinimo“, apibrėžtas sąvokas.

II SKYRIUS SITUACIJOS ANALIZĖ

4. 1 problema – jaunų žmonių poreikių neužtikrinanti socialinės apsaugos sistema:

4.1. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2019 m. Lietuvoje vidutiniškai buvo 12,8 tūkst. jaunų (15–24 metų) bedarbių – 0,5 tūkst. daugiau negu 2018 m. 2019 m. dirbo 94,8 tūkst. jaunų (15–24 metų) gyventojų, arba 3,5 tūkst. mažiau nei 2018 m. 180,7 tūkst., arba 62,7 proc., jaunų (15–24 metų) gyventojų buvo ekonomiškai neaktyvūs, iš jų 91,9 proc. mokėsi bendrojo lavinimo ar profesinėse mokyklose, kolegijose, universitetuose. Jaunų (15–24 metų) gyventojų nedarbo lygis 2019 m. buvo 11,9 proc., o 2015 m. – 16,3 proc. Nors įvairios tikslinės programos ir priemonės padėjo per ketverius metus sumažinti jaunų žmonių nedarbo lygį, jaunimo nedarbas – vis dar aktuali problema Lietuvoje.

4.2. 2017 m. gruodžio 31 d. duomenimis, apskaitoje, kurioje fiksuojamos socialinės rizikos šeimos, buvo 9 786 socialinės rizikos šeimos, kuriose augo 18 415 jaunų asmenų iki 18 metų. Jaunuoliai, augantys socialinės rizikos šeimose, integruodamiesi į darbo rinką, sunkumų patiria gerokai dažniau, nes šeimose nesulaukia palaikymo ir pagalbos. Tėvai nepakankamai rūpinasi šiais jaunuoliais, taigi nesudaro palankių sąlygų jų asmenybės raidai ir socialiniams įgūdžiams ugdyti šeimoje. O tai lemia jų mokymosi sunkumus, elgesio problemas, žemą savęs vertinimą, menkus bendravimo įgūdžius, priklausomybes.

4.3. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, iš viso 2018 m. gimė 28 149 kūdikiai. Daugiau kaip 49 proc. jų pagimdė moterys iki 29 metų. Remiantis tais pačiais Lietuvos statistikos departamento duomenimis, galima teigti, kad vidutinis pirmą vaiką gimdantių moterų amžius nuo 2009 m. kasmet šiek tiek ilgėjo. 2009 m. moteris pirmo vaiko susilaukė vidutiniškai 26 metų, o 2018 m. – 27,8 metų. Dažnai jaunos šeimos patiria įvairių socialinių problemų, tokių kaip nedarbas, prasti ar nepakankami socialiniai įgūdžiai, mažos pajamos, prastos gyvenimo sąlygos ir kt., todėl šeimos kūrimas tampa antraeilio dalyku jaunų žmonių gyvenime. Būtent tai prisideda prie demografinių rodiklių mažėjimo (2015 m. gimusiųjų skaičius buvo 31 475, o 2018 m. – 28 149). Lietuvoje nepakanka priemonių, kurias pasitelkus būtų galima spręsti anksčiau minėtas jaunų šeimų problemas.

4.4. Nepakankamas profesinis orientavimas ir tai, kad darbdaviai nėra linkę mokėti deramo atlyginimo jauniems žmonėms arba visai nepriima jų į darbą dėl nepakankamos darbo patirties, lemia jaunimo įsitvirtinimo darbo rinkoje problemas. 2012 m. Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Jaunimo reikalų departamentas) atliktos Jaunimo problematikos tyrimų rezultatų lyginamosios analizės (toliau – jaunimo problematikos tyrimas) duomenimis, jaunimas nurodė šias darbo ne pagal įgytą specialybę priežastis: 37,2 proc. negalėjo rasti darbo pagal specialybę, 18,1 proc. nurodė, kad dar studijuodami pradėjo dirbti ne pagal specialybę, 12,2 proc. teigė, kad darbas pagal įgytą specialybę būtų mažiau apmokamas, 6,2 proc. – jog darbas pagal įgytą specialybę nėra įdomus, o 22,3 proc. nurodė, kad neturi specialybės.

4.5. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Lietuvoje 2016 m. buvo 21 proc. namų ūkių, auginančių asmenis iki 18 metų, kurie yra arti skurdo ribos. O Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2017 m. duomenimis, žemiau skurdo rizikos ribos (259 Eur) Lietuvoje gyveno 22,2 proc. žmonių. Tų jaunuolių, kurie patiria nepriteklių ar yra arti santykinės skurdo ribos, sunki materialinė padėtis sumažina norą patenkinti savo interesus ir poreikius, o tai dažnai paskatina juos nusikalsti. Jaunuoliams trūksta lėšų įvairiems būtiniesiems ar geidžiamiems daiktams įsigyti, tad jie stengiasi šiuos daiktus įsigyti neteisėtu būdu.

4.6. 2018 m. nepilnamečių, įtariamų (kaltinamų) padarius nusikalstamas veikas, skaičius, palyginti su 2014 m., sumažėjo du kartus (nuo 2 513 asmenų 2014 m. iki 1 256 asmenų 2018 m.), tačiau, nors statistiniai nusikalstamumo rodikliai sparčiai gerėja, reikia atsižvelgti į tai, kad jaunų žmonių skaičius Lietuvoje taip pat sparčiai mažėja (2011 m. iš viso Lietuvoje gyveno 664,7 tūkst. jaunų žmonių, o 2019 m. – 495,4 tūkst. jaunų žmonių). Atsižvelgiant į šį faktą, būtina toliau tobulinti nusikalstamumo prevencijos politiką ir įgyvendinti tam tikras priemones, siekiant mažinti jaunimo nusikalstamumą ir užtikrinti jaunimui saugią aplinką.

5. 2 problema – daug jaunimo nesidomi visuomenine veikla, nedalyvauja pilietiškumą stiprinančiose visuomeninėse veiklose:

5.1. Jaunimo įsitraukimas į aktyvią laisvalaikio veiklą sudaro sąlygas formuoti jo pilietiškumo, demokratiškumo pagrindus. Tam, kad jauni žmonės būtų kuo labiau įtraukti į įvairaus pobūdžio laisvalaikio veiklas, bendrautų tarpusavyje ir būtų aktyvūs bei pilietiški, būtina įtraukti juos į neformalųjį švietimą. 2012 m. atlikus jaunimo problematikos tyrimą, nustatyta, kad dažniausiai laisvalaikio jaunimas susitinka su draugais (81,7 proc.), žiūri televiziją (67,8 proc.), o visuomeninių organizacijų veikloje dalyvauja tik 13,5 proc. jaunimo. Net 46,6 proc. jaunų žmonių teigė nedalyvaujantys ir niekada nebuvo dalyvavę savanoriškoje veikloje. Atlikus minėtą tyrimą, nustatyta, kad vis dar aktuali jaunimo neaktyvaus įsitraukimo į visuomeninį gyvenimą problema.

5.2. Pilietinės galios indekso tyrimo duomenimis, 2016 m. duomenimis, visos Lietuvos visuomenės pilietinės galios indeksas buvo įvertintas 37 balais iš 100 galimų. Vadinasi, Lietuvos visuomenės pilietinės galios indeksas paaugo 3,6 balo, palyginti su 2015 m. (2015 m. Pilietinės galios indeksas Lietuvoje buvo 33,4 balo iš 100 galimų). 2017 m. VŠĮ „NVO teisės institutas“ atliktos galimybių studijos duomenimis, pilietinėse veiklose nedalyvauja net trečdalis reprezentatyviosios apklausos respondentų, o 68 proc. nedalyvauja ir nepriklauso jokiai organizacijai ar sambūriui. Menkas piliečių įsitraukimas į nevyriausybinį organizacijų sektorių siejamas su savanorystės tradicijų silpnumu, neigiamu požiūriu į pilietines organizacijas, susiformavusiu sovietinės okupacijos metais, menku tarpusavio pasitikėjimu, su piliečių turimų resursų (laiko ir pinigų) stoka bei nevyriausybinį organizacijų sektoriaus silpnais gebėjimais piliečius įtraukti į savo veiklą. Tokie rodikliai rodo, kad Lietuvos visuomenė vis dar linkusi nepakankamai įsitraukti į visuomeninę veiklą, o jaunimo neįsitraukimo į pilietinę veiklą problema vis dar aktuali. Sprendžiant šią problemą, būtina skatinti jaunos žmonės aktyviai dalyvauti visuomeniniame gyvenime ir ugdyti jų pilietines kompetencijas.

6. 3 problema – nepakankamai išplėtotą darbo su jaunimu sistema, neužtikrinama jaunimo užimtumo infrastruktūros plėtra:

6.1. Įgyvendinant jaunimo politiką, ir toliau kuriami atvirieji jaunimo centrai (toliau – AJC), kurių paskirtis – vykdyti atvirąjį darbą su jaunimu, teikti socialines, pedagogines ir psichologines paslaugas, tobulinama AJC teikiamų paslaugų kokybė. Atvirų jaunimo centrų ir atvirų jaunimo erdvių (toliau – AJE) darbo tikslinė grupė yra jauni žmonės; ypač daug dėmesio skiriama mažiau galimybių turinčiam, mažiau motyvuotam jaunimui, kuris dėl įvairių priežasčių neturi galimybių ar nenori įsitraukti į jaunimo veiklos pasiūlymus. 2019 m. gruodžio mėn. duomenimis, Lietuvoje veikė 40 AJC ir 66 AJE (iš viso 106), o 2011 m. veikė tik 20 AJC ir AJE. Taigi pastebima atvirojo darbo su jaunimu sistemos plėtra, bet bendras AJC ir AJE skaičius vis tiek išlieka nepakankamas. Skatinant jaunimo laisvalaikio užimtumo didėjimą, reikia ir toliau plėsti esamas ir kurti naujas jaunimo laisvalaikio užimtumui bei ugdymui palankias erdves.

6.2. Atsižvelgiant į tai, kad daugumoje savivaldybių ne iki galo pritaikyta jaunimui palanki infrastruktūra ir daliai jaunų žmonių, ypač kaimo vietovėse gyvenantiems jauniems žmonėms, sudėtinga gauti laisvalaikio užimtumo paslaugas jų gyvenamojoje teritorijoje, būtina plėtoti ne tik atvirąjį darbą su jaunimu Lietuvos savivaldybėse, bet ir kitas darbo su jaunimu formas – mobilųjį darbą su jaunimu arba darbą su jaunimu gatvėje. 2020 m. pradžioje Lietuvoje mobilųjį darbą su jaunimu ir darbą su jaunimu gatvėje vykdė 34 17-os organizacijų darbuotojai (dirbantys bent po 0,5 etato) 16-oje savivaldybių. 2019 m. vykdant mobiliojo darbo su jaunimu ir darbo su jaunimu gatvėje veiklas, į veiklas įtraukta beveik 1 700 jaunų žmonių. Siekiant į jaunimo laisvalaikio veiklas įtraukti kuo daugiau jaunų žmonių, ypač jaunimo iš atokesnių regionų, būtina plėtoti naujas darbo su jaunimu formas.

6.3. 2016 m. AJC ir AJE, gavusių finansavimą iš Jaunimo reikalų departamento, veiklose dalyvavo 6 849 jauni žmonės, o 2019 m. šis skaičius dar labiau padidėjo (2019 m. AJC ir AJE veiklose dalyvavo 10 158 jauni žmonės). Šie skaičiai rodo, kad per trejus metus (2016–2019 m.) į AJC ir AJE pavyko pritraukti 48 proc. daugiau jaunų žmonių. Pastebimas didesnis jaunimo įsitraukimas į užimtumą skatinančias veiklas. Į AJC ir AJE veiklas įtrauktų jaunų žmonių skaičiai rodo su jaunimu dirbančių organizacijų tobulėjimą. Tam, kad situacija ir toliau gerėtų, būtina ir toliau užtikrinti AJC ir AJE veiklą finansavimą, darbo su jaunimu formų – mobiliojo darbo su jaunimu ir darbo su jaunimu gatvėje – plėtrą. Darbo su jaunimu

formų plėtrą galima būtų naudoti kaip vieną iš galimų jaunimo laisvalaikio užimtumo tobulinimo būdų.

7. 4 problema – nesudaromos palankios sąlygos įtraukti jaunus žmones į jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklą:

7.1. Iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto skiriamo finansavimo jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų institucinių programų vienam tiesioginiam dalyviui tenkanti lėšų suma 2019 m. buvo 29,59 Eur, o 2015 m. vienam tiesioginiam dalyviui tenkanti lėšų suma buvo 7,3 Eur. Lėšų suma vienam tiesioginiam dalyviui didėja, nes jaunimo ir su jaunimu dirbančios organizacijos, skaičiuodamos į organizacijų veiklą įtrauktus naujus narius (tiesioginius dalyvius), įskaito ne iš viso veiklose dalyvaujančius asmenis, o unikalius (vienoje veikloje dalyvaujančius) dalyvius. Nepakankamas jaunimo įsitraukimas į jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklą vis dar yra problema, todėl būtina remti jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas, gerinant jų organizacinius gebėjimus ir veiklos nuoseklumą.

7.2. Ryšys tarp Lietuvos jaunimo ir užsienyje gyvenančio lietuvių kilmės jaunimo nėra tvirtas. Siekiant užtikrinti glaudų ryšį tarp Lietuvos jaunimo ir užsienyje gyvenančio lietuvių kilmės jaunimo, būtina skatinti Lietuvoje ir užsienyje veikiančias jaunimo ir su jaunimu dirbančias organizacijas bendradarbiauti ir bendromis pastangomis užtikrinti tautinio identiteto, kultūros saugojimą bei puoselėjimą, sudaryti sąlygas užsienyje gyvenančiam lietuvių kilmės jaunimui aktyviau įsitraukti į Lietuvos socialinį ir kultūrinį gyvenimą, užmegzti ir plėtoti ryšius su Lietuvoje veiklą vykdančiomis jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis.

7.3. Būdamas savanoriu, jaunas žmogus įgyja bendravimo ir bendradarbiavimo patirties, taip pat ugdoma ir jo dalykinė kompetencija, kuri vėliau padeda tiek integruojantis į darbo rinką, tiek plėtojant darbinę veiklą. Savanoriška veikla turi daug teigiamų savybių, bet Lietuvoje vis dar nepakankamai reglamentuota nevyriausybinių organizacijų, vykdančių savanorišką veiklą, veikla, nenustatyti kokybiniai jų veiklos standartai, trūksta sistemiško jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklos koordinavimo ir veiklos kokybės priežiūros užtikrinimo. Norint tobulinti jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklos sistemą, būtina išanalizuoti ir tobulinti jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklą reglamentuojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus, įvertinti šioms organizacijoms skiriamo finansavimo tikslingumą.

8. 5 problema – nepakankamai aktyvus viešojo, privataus ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimas plėtojant ir tobulinant jaunimo politikos įgyvendinimą:

8.1. Lietuvoje neatliekami išsamūs statistiniai jaunimo padėties Lietuvoje tyrimai. Įvertinus visoje šalyje gyvenančio jaunimo poreikius, įpročius, gyvenimo būdą, galima taikyti tikslines jaunimo politikos įgyvendinimo priemones, atsižvelgiant į konkrečių savivaldybių ir (ar) regionų ypatumus. Paskutinis jaunimo problematikos tyrimas buvo atliktas 2012 m., Jaunimo reikalų departamento užsakymu įgyvendinant projektą „Integruotos jaunimo politikos plėtra“. Šiuo metu minėto tyrimo informacija nebeaktuali, duomenis reikia atnaujinti. Planuojama atlikti jaunimo problematikos tyrimą 2020 m. Siekiant jaunimo problematikos tyrimus atlikti dažniau, 2010 m. Jaunimo reikalų departamento užsakymu buvo parengta koncepcija, reikalinga jaunimo problematikos tyrimams savivaldybėse atlikti, kurios tikslas – parengti jaunimo padėtį atskleidžiančių rodiklių sistemą, apimančią visas jaunimo politikos įgyvendinimo sritis. Ilgalaike jaunimo problematikos tyrimų koncepcija 2015 m. balandžio 27 d. buvo patvirtinta Jaunimo reikalų departamento direktoriaus įsakymu

Nr. 2V-78 (1.4) „Dėl Jaunimo problematikos tyrimų metodikos patvirtinimo“. Kad nurodyta rodiklių sistema ir toliau būtų plėtojama, būtina užtikrinti nuoseklią jaunimo padėties stebėseną, kurią vykdyti padeda jaunimo reikalų tyrėjų tinklas, dalyvaujantis atliekant jaunimo problematikos tyrimus. Jaunimo reikalų tyrėjų tinklas veikia, jaunimo problematikos tyrimai atliekami, tačiau tyrėjų veikla turėtų būti aktyvesnė, dažniau turėtų būti organizuojami jaunimo reikalų tyrėjų tinklo susitikimai, nes tyrimų, kurių metu atliekama jaunimo padėties analizė, reikia vis labiau.

8.2. Jaunimo politika pagal Jaunimo politikos pagrindų įstatymą yra horizontalioji politikos sritis, apimanti daugelį sričių: pilietiškumo ugdymą, švietimą, neformalųjį švietimą, darbą ir užimtumą, apsirūpinimą būstu, laisvalaikį, kultūrą, socialinę ir sveikatos apsaugą, sveikatingumą, sportą, narkomanijos ir kitų priklausomybių formų prevenciją, nusikalstamumo prevenciją ir kt. Todėl ją plėtojant svarbu užtikrinti viešojo, privataus ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą, kad valstybės ir savivaldybių institucijos bei įstaigos bendrautų ir bendradarbiautų, spręsdamos su jaunimu susijusius klausimus, juos derindamos su jaunais žmonėmis ir (ar) jaunimo organizacijomis, su jaunimu dirbančiomis organizacijomis. Turi būti kuriami tarpinstitucinio bendradarbiavimo tinklai, kuriems priklausytų ne tik AJC ir AJE, bet ir jaunimo reikalų koordinatoriai, savivaldybių administracijų švietimo skyriai, policija, probacijos tarnybos, seniūnai ir socialiniai darbuotojai, švietimo įstaigos, vietos darbdaviai ir kt. Įgyvendinant jaunimo politiką Lietuvoje, Lietuvos valstybės ir savivaldybių institucijoms, įstaigoms ir nevyriausybiniams organizacijoms taip pat būtina pagal kompetenciją bendradarbiauti su užsienio institucijomis, įstaigomis ir nevyriausybiniams organizacijomis, siekiant keistis gerąja praktika. 2017 m. buvo surengtas tarptautinis renginys „Kaip užkirsti kelią jaunimui įsitraukti į radikalias, ekstremistines veiklas?“, kurio tikslas – ieškoti tinkamiausių būdų, padėsiančių ugdyti jaunimą pozityviai, prisidėsiančių prie saugios visuomenės kūrimo, ypač daug dėmesio renginyje skiriant prevencinėms šios srities priemonėms, jų plėtrai, radikalizmo, ekstremizmo ir propagandos daromai žalai aptarti. Renginyje buvo suformuluotos rekomendacijos, kaip jaunam žmogui apsisaugoti nuo radikalizmo ir ekstremizmo poveikio. Nors tarptautiniai renginiai vyksta, bendradarbiavimas tarp viešojo, privataus ir nevyriausybinių sektorių tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygmenimis vis dar nėra pakankamas, todėl būtina jį plėsti ir tobulinti.

III SKYRIUS

VEIKSMŲ PLANO ĮGYVENDINIMAS IR FINANSAVIMAS

9. Veiksmų plano įgyvendinimo laikotarpis – 2020 m. sausio 1 d. – 2020 m. gruodžio 31 d.

10. Veiksmų plano įgyvendinimą koordinuoja Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija. Įgyvendinant Veiksmų planą, dalyvauja Jaunimo reikalų departamentas, Socialinių paslaugų priežiūros departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.

11. Veiksmų plano 1 priede nurodyti Veiksmų plano įgyvendinimo priemonių atsakingi vykdytojai, pasibaigus Veiksmų plano įgyvendinimo laikotarpiui, iki kitų metų pirmojo mėnesio 20 dienos pateikia Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai informaciją apie Veiksmų plano vykdymą.

12. Veiksmų plano įgyvendinimo priemonės finansuojamos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis.
 13. Veiksmų plano vertinimo kriterijai ir jų reikšmės pateikti Veiksmų plano 2 priede.
-

Nacionalinės jaunimo politikos
2020 metų veiksmų plano
1 priedas

NACIONALINĖS JAUNIMO POLITIKOS 2020 METŲ VEIKSMŲ PLANAS

Uždaviniai	Veiksmai	Numatomos lėšos (tūkst. Eur)	Atsakingi vykdytojai
		2020 m.	
1 tikslas – užtikrinti įvairius jaunų žmonių poreikius atitinkančią socialinės apsaugos sistemos plėtrą			
1.1. Užtikrinti geresnes jaunimo užimtumo galimybes – skatinti ekonominį ir socialinį verslumą, sudaryti palankias sąlygas jauniems žmonėms aktyviai dalyvauti darbo rinkoje:	1.1.1. užtikrinti sklandų jaunų žmonių, kurie nedirba, nesimoko ir nedalyvauja aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse, perėjimą į darbo rinką, švietimo ir profesinio mokymo sistemą po nedarbo, neveiklumo laikotarpio ar studijų, skatinant atvirąjį darbą su jaunimu per atvirusius jaunimo centrus ir erdves	–	Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Jaunimo reikalų departamentas), Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	1.1.2. įgyvendinti Nacionalinę jaunimo savanoriškos veiklos programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. A1-73 „Dėl Nacionalinės jaunimo savanoriškos veiklos programos patvirtinimo“	–	Jaunimo reikalų departamentas
2 tikslas – ugdyti sąmoningą, pilietišką, patriotišką, brandžią, kultūringą ir kūrybingą jauno žmogaus, gebančio būti aktyvia įvairialypės visuomenės dalimi, asmenybę			
2.1. Skatinti jaunus žmones aktyviai dalyvauti visuomeniniame gyvenime ir ugdyti jų pilietines	2.1.1. konkurso būdu atrinkti ir finansuoti projektus, skatinančius inovacijas jaunimo politikos įgyvendinimo srityje, siekiant kurti naujas jaunimo įtraukimo į pilietinį gyvenimą formas	30	Jaunimo reikalų departamentas, Socialinių paslaugų priežiūros departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Socialinių

Uždaviniai	Veiksmai	Numatomos lėšos (tūkst. Eur)	Atsakingi vykdytojai
		2020 m.	
kompetencijas:			paslaugų priežiūros departamentas)
	2.1.2. skatinti jaunų žmonių pilietiškumą ir jaunimo, nepriklausančio jaunimo organizacijoms, iniciatyvas	–	Jaunimo reikalų departamentas
3 tikslas – išplėtoti ir koordinuoti darbo su jaunimu sistemą ir užtikrinti jaunimo užimtumo infrastruktūros plėtrą			
3.1. Plėtoti esamas ir kurti naujas jaunimo užimtumui ir ugdymui palankias erdves – suteikti daugiau galimybių socialinę atskirtį patiriančiam jaunimui:	3.1.1. organizuoti metodinės ir informacinės pagalbos teikimą atviriesiems jaunimo centrams ir erdvėms	12	Jaunimo reikalų departamentas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	3.1.2. konkurso būdu atrinkti ir finansuoti atvirųjų jaunimo centrų ir erdvių veiklos projektus, kurie skatintų jaunus žmones tobulėti socialinėje, edukacinėje ir asmeninėje srityse	606,9	Jaunimo reikalų departamentas, Socialinių paslaugų priežiūros departamentas
3.2. Plėtoti turiningą, aktyvų, kokybišką jaunimo ugdymą laisvalaikio:	3.2.1. konkurso būdu atrinkti ir finansuoti mobiliojo darbo su jaunimu ir (ar) darbo su jaunimu gatvėje programas, siekiant užtikrinti jaunimo, gyvenančio miestuose, arba jaunimo, gyvenančio kaimo vietovėse, atokiose gyvenvietėse, laisvalaikio užimtumą ir socialinę aprėptį	142	Jaunimo reikalų departamentas, Socialinių paslaugų priežiūros departamentas
	3.2.2. organizuoti informacinės ir metodinės pagalbos teikimą asmenims, įstaigoms ir organizacijoms, vykdančioms mobilųjį darbą su jaunimu ir (ar) darbą su jaunimu gatvėje	10	Jaunimo reikalų departamentas
	3.2.3. konkurso būdu atrinkti ir skirti stipendijas su jaunimu dirbantiems specialistams, skatinant darbo su jaunimu plėtrą regionuose	5	Jaunimo reikalų departamentas
3.3. Formuoti teigiamą jaunimo požiūrį į šeimą, motinystę, tėvystę, vaikystę	3.3.1. organizuoti visuomenės švietimo priemonės: informacinės kampanijas, socialinę reklamą, renginius, pabrėžiančius šeimos vertę visuomenės gyvenime, pozityvių	13,6	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Uždaviniai	Veiksmai	Numatomos lėšos (tūkst. Eur)	Atsakingi vykdytojai
		2020 m.	
ir gyvybę:	santykių šeimoje svarbą, kartų solidarumą		
	3.3.2. finansuoti bendravimo su vaiku kursus nepasiturintiems vaikų tėvams (įtėviams), globėjams, rūpintojams	2	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
4 tikslas – sudaryti palankias sąlygas nuosekliai ir kokybiškai jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklai, siekiant aktyvesnio jaunimo į(si)traukimo į organizuotą veiklą			
4.1. Užtikrinti reikiamą paramą jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms – gerinti jų organizacinius gebėjimus, išlaikyti savitumą ir veiklos nuoseklumą:	4.1.1. konkurso būdu atrinkti ir finansuoti projektus, skirtus jaunų žmonių narystei jaunimo organizacijose bei organizacijose, vienijančiose kitas jaunimo organizacijas, jaunimo iniciatyvas	368,5	Jaunimo reikalų departamentas, Socialinių paslaugų priežiūros departamentas
	4.1.2. parengti teisės aktų projektus, užtikrinančius Nacionalinės jaunimo savanoriškos veiklos modelio diegimą ir įgyvendinimą	–	Jaunimo reikalų departamentas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	4.1.3. diegti Nacionalinės jaunimo savanoriškos veiklos modelį Lietuvos savivaldybėse	–	Jaunimo reikalų departamentas
	4.1.4. konkurso būdu atrinkti ir finansuoti savanorišką veiklą organizuojančias organizacijas, siekiant įtraukti jaunimą į savanorišką veiklą	157,9	Jaunimo reikalų departamentas, Socialinių paslaugų priežiūros departamentas
4.2. Skatinti Lietuvos jaunimo nevyriausybines organizacijas aktyviau bendradarbiauti su pasaulio lietuvių jaunimu, bendromis pastangomis užtikrinti tautinio identiteto ir kultūros	4.2.1. sudaryti sąlygas užsienyje gyvenančiam lietuvių kilmės jaunimui aktyviau įsitraukti į Lietuvos socialinį ir kultūrinį gyvenimą, užmegzti ir plėtoti ryšius su Lietuvoje veiklą vykdančiomis jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis	-	Jaunimo reikalų departamentas
	4.2.2. konkurso būdu skirti stipendijas užsienyje gyvenantiems jauniems profesionalams, siekiant skatinti juos grįžti į Lietuvą,	-	Jaunimo reikalų departamentas

Uždaviniai	Veiksmai	Numatomos lėšos (tūkst. Eur)	Atsakingi vykdytojai
		2020 m.	
saugojimą bei puoselėjimą:	ir Lietuvoje gyvenantiems jauniems žmonėms, siekiant užtikrinti Lietuvos atstovavimą tarptautiniuose renginiuose		
4.3. Tobulinti teisinę bazę, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklai:	4.3.1. išanalizuoti jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklą reglamentuojančius teisės aktus ir, esant poreikiui, parengti jų pakeitimo projektus	–	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Jaunimo reikalų departamentas
5 tikslas – užtikrinti viešojo, privataus ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą, plėtojant darnią, faktais ir žiniomis grįstą jaunimo politiką			
5.1. Sukurti struktūruotą jaunimo informavimo ir konsultavimo sistemą, siekiant, kad visa visuomenė vis geriau suvoktų jaunimo problemas bei poreikius:	5.1.1. diegiant bendrą jaunimo informavimo ir konsultavimo sistemą, užtikrinti jaunimo informavimo ir konsultavimo tinklo plėtrą bei palaikymą	19,1	Jaunimo reikalų departamentas, Socialinių paslaugų priežiūros departamentas
	5.1.2. rengti ir skleisti informaciją, skatinančią geresnį visuomenės supratimą apie jaunimą	–	Jaunimo reikalų departamentas
	5.1.3. užtikrinti nuoseklią kokybišką Europos Sąjungos informacinės programos jaunimui „Eurodesk“ veiklą Lietuvoje	11	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
5.2. Užtikrinti nuoseklią jaunimo padėties stebėseną, formuoti faktais ir žiniomis grįstą jaunimo politiką:	5.2.1. remiantis Ilgalaike jaunimo problematikos tyrimų koncepcija, patvirtinta Jaunimo reikalų departamento direktoriaus 2015 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. 2V-78-(1.4) „Dėl Jaunimo problematikos tyrimų metodikos patvirtinimo“, vykdyti jaunimo padėties stebėseną Lietuvoje	–	Jaunimo reikalų departamentas
	5.2.2. koordinuoti visose savivaldybėse vykdomą jaunimo politikos kokybės vertinimą ir stebėseną	–	Jaunimo reikalų departamentas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	5.2.3. plėsti Jaunimo reikalų tyrėjų tinklą	1	Jaunimo reikalų departamentas
	5.2.4. vykdyti savivaldybių jaunimo problemų sprendimo planų	–	Jaunimo reikalų departamentas

Uždaviniai	Veiksmai	Numatomos lėšos (tūkst. Eur)	Atsakingi vykdytojai
		2020 m.	
	įgyvendinimo stebėseną ir užtikrinti jų įgyvendinimo tęstinumą		
5.3. Plėtoti viešojo, privataus ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą vietos savivaldos, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis:	5.3.1. plėtoti dvišalį ir (ar) daugiašalį bendradarbiavimą su užsienio valstybėmis jaunimo politikos srityje, keistis gerąja praktika, analizuoti užsienio valstybių patirtį, skleisti teigiamą Lietuvos jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo patirtį	-	Jaunimo reikalų departamentas Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
	5.3.2. prisidėti prie Nacionalinės pažangos programos ir su ja susijusių plėtros programų rengimo	—	Jaunimo reikalų departamentas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Priedo pakeitimai:

Nr. [A1-459](#), 2020-05-27, paskelbta TAR 2020-05-27, i. k. 2020-11224

Nr. [A1-1091](#), 2020-11-10, paskelbta TAR 2020-11-10, i. k. 2020-23568

Nacionalinės jaunimo politikos
2020 metų veiksmų plano
2 priedas

NACIONALINĖS JAUNIMO POLITIKOS 2020 METŲ VEIKSMŲ PLANO VERTINIMO KRITERIJAI IR JŲ REIKŠMĖS

Tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijai	Vertinimo kriterijų reikšmės	Atsakingi vykdytojai
	2020 m.	
1 tikslas – užtikrinti įvairius jaunų žmonių poreikius atitinkančią socialinės apsaugos sistemos plėtrą		
1.1. Užtikrinti geresnes jaunimo užimtumo galimybes – skatinti ekonominį ir socialinį verslumą, sudaryti palankias sąlygas jauniems žmonėms aktyviai dalyvauti darbo rinkoje		
P-1-1-1 Įgyvendinta Nacionalinės jaunimo savanoriškos veiklos programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. A1-73 „Dėl Nacionalinės jaunimo savanoriškos veiklos programos patvirtinimo“	1	Jaunimo reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Jaunimo reikalų departamentas)
2 tikslas – ugdyti sąmoningą, pilietišką, patriotišką, brandžią, kultūringą ir kūrybingą jauno žmogaus, gebančio būti aktyvia įvairialypės visuomenės dalimi, asmenybę		
2.1. Skatinti jaunas žmones aktyviai dalyvauti visuomeniniame gyvenime ir ugdyti jų pilietines kompetencijas		
P-2-1-1 Konkurso būdu atrinktų ir finansuotų projektų, skatinančių inovacijas jaunimo politikos srityje, siekiant kurti naujas jaunimo įtraukimo į pilietinį gyvenimą formas, skaičius	2	Jaunimo reikalų departamentas, Socialinių paslaugų priežiūros departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Socialinių paslaugų priežiūros departamentas)
3 tikslas – išplėtoti ir koordinuoti darbo su jaunimu sistemą ir užtikrinti jaunimo užimtumo infrastruktūros plėtrą		
3.1. Plėtoti esamas ir kurti naujas jaunimo užimtumui ir ugdymui palankias erdves – suteikti daugiau galimybių socialinę atskirtį patiriančiam jaunimui		
P-3-1-1 Organizuotų mokymų, susijusių su atviro darbo kokybe, atvirųjų jaunimo centrų ir erdvių steigimu, skaičius	3	Jaunimo reikalų departamentas
P-3-1-2 Paskelbtų ir suorganizuotų atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių veiklos projektų finansavimo konkursų, skatinančių jaunas žmones tobulėti socialinėje, edukacinėje ir asmeninėje srityse, skaičius	3	Jaunimo reikalų departamentas, Socialinių paslaugų priežiūros departamentas
3.2. Plėtoti turiningą, aktyvų, kokybišką jaunimo ugdymą laisvalaikio		
P-3-2-1 Finansuotų mobiliojo darbo su jaunimu ir (ar) darbo su jaunimu gatvėje programų skaičius	12	Jaunimo reikalų departamentas, Socialinių paslaugų priežiūros departamentas
P-3-2-2 Organizuotų mokymų, susijusių su informacinės ir metodinės pagalbos teikimu asmenims,	2	Jaunimo reikalų departamentas

Tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijai	Vertinimo kriterijų reikšmės	Atsakingi vykdytojai
	2020 m.	
įstaigoms ir organizacijoms, vykdančioms mobilųjį darbą su jaunimu ir (ar) darbą su jaunimu gatvėje, skaičius		
P-3-2-3 Konkurso būdu atrinktų ir skirtų stipendijų su jaunimu dirbantiems specialistams, skatinant darbo su jaunimu plėtrą regionuose, skaičius	3	Jaunimo reikalų departamentas
3.3. Formuoti teigiamą jaunimo požiūrį į šeimą, motinystę, tėvystę, vaikystę ir gyvybę		
P-3-3-1 Įgyvendintų veiklų ar priemonių (televizijos laidų, socialinių reklamų, seminarų ir kt.) skaičius (vienetai)	22	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
4 tikslas – sudaryti palankias sąlygas nuosekliai ir kokybiškai jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklai, siekiant aktyvesnio jaunimo į(si)traukimo į organizuotą veiklą		
4.1. Užtikrinti reikiamą paramą jaunimo ir su jaunimu dirbančioms organizacijoms – gerinti jų organizacinius gebėjimus, išlaikyti savitumą ir veiklos nuoseklumą		
P-4-1-1 Finansuotų programų ir (ar) projektų, skirtų jaunų žmonių narystei jaunimo organizacijose bei organizacijose, vienijančiose kitas jaunimo organizacijas, skaičius	20	Jaunimo reikalų departamentas, Socialinių paslaugų priežiūros departamentas
P-4-1-2 Savivaldybių, kuriose veikia ilgalaikės savanoriškos veiklos (Jaunimo savanoriško tarnybos) modelis pagal savivaldybėse patvirtintus aprašus, skaičius	10	Jaunimo reikalų departamentas
4.2. Skatinti Lietuvos jaunimo nevyriausybinės organizacijas aktyviau bendradarbiauti su pasaulio lietuvių jaunimu, bendromis pastangomis užtikrinti tautinio identiteto ir kultūros saugojimą bei puoselėjimą		
P-4-2-1 Organizuotų mokymų ir konsultacijų veikiančioms ir besikuriančioms užsienio lietuvių jaunimo organizacijoms ir bendruomenėms skaičius	7	Jaunimo reikalų departamentas
P-4-2-2 Konkurso būdu skirtų stipendijų užsienyje gyvenantiems jauniems profesionalams, siekiant skatinti juos grįžti į Lietuvą, ir Lietuvoje gyvenantiems jauniems žmonėms, siekiant užtikrinti Lietuvos atstovavimą tarptautiniuose renginiuose, skaičius	1	Jaunimo reikalų departamentas
4.3. Tobulinti teisinę bazę, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklai		
P-4-3-1 Išanalizuoti jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų veiklą reglamentuojantys teisės aktai, nustatytas jų tobulinimo poreikis ir, esant poreikiui, parengti teisės aktų pakeitimo projektai	1	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
5 tikslas – užtikrinti viešojo, privataus ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą, plėtojant darnią, faktais ir žiniomis grįstą jaunimo politiką		
5.1. Sukurti struktūruotą jaunimo informavimo ir konsultavimo sistemą, kad visuomenė vis geriau suvoktų jaunimo problemas bei poreikius		
P-5-1-1 Apskričių Lietuvoje, kuriose veikia jaunimo informavimo ir konsultavimo taškai, skaičius	10	Jaunimo reikalų departamentas

Tikslų ir uždavinių vertinimo kriterijai	Vertinimo kriterijų reikšmės	Atsakingi vykdytojai
	2020 m.	
5.2. Užtikrinti nuoseklią jaunimo padėties stebėseną, formuoti faktais ir žiniomis grįstą jaunimo politiką		
P-5-2-2 Savivaldybių, kurioms suteiktos konsultacijos dėl jaunimo problemų sprendimo planų vertinimo ir naujų jaunimo problemų sprendimo planų parengimo, skaičius	2	Jaunimo reikalų departamentas
P-5-2-3 Kartu su Jaunimo reikalų tyrėjų tinklu suorganizuota konferencija jaunimo tema	1	Jaunimo reikalų departamentas
5.3. Plėtoti viešojo, privataus ir nevyriausybinių sektorių bendradarbiavimą vietos savivaldos, nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis		
P-5-3-1 Užtikrintas Lietuvos ir Gruzijos bendradarbiavimas, parengtas ir patvirtintas bendradarbiavimo susitarimas	1	Jaunimo reikalų departamentas

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Įsakymas

Nr. [A1-459](#), 2020-05-27, paskelbta TAR 2020-05-27, i. k. 2020-11224

Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2020 m. kovo 18 d. įsakymo Nr. A1-229 „Dėl Nacionalinės jaunimo politikos 2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Įsakymas

Nr. [A1-1091](#), 2020-11-10, paskelbta TAR 2020-11-10, i. k. 2020-23568

Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2020 m. kovo 18 d. įsakymo Nr. A1-229 „Dėl Nacionalinės jaunimo politikos 2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“ pakeitimo